

Anonimizált változat

Fordítás

C-645/20 - 1

C-645/20. sz. ügy

Előzetes döntéshozatal iránti kérelem

A benyújtás napja:

2020. december 1.

A kérdést előterjesztő bíróság:

Cour de cassation (Franciaország)

Az előzetes döntéshozatalra utaló határozat kelte:

2020. november 18.

Felülvizsgálatot kérelmező felek:

VA

ZA

Ellenérdekű fél:

TP

[omissis]

COUR DE CASSATION, PREMIÈRE CHAMBRE CIVILE (semmitőszék, első polgári tanács, Franciaország) ÍTÉLET

2020. november 18.,

1°/ VA [omissis] [személyes adatok]

2°/ ZA [omissis] [személyes adatok]

a cour d'appel de Versailles (14e chambre) (versailles-i fellebbviteli bíróság, 14. tanács, Franciaország) 2019. február 21-i ítélete ellen előterjesztette az Y 19-15.438 számú felülvizsgálati kérelmet, a felülvizsgálati eljárásban ellenérdekű fél TP-vel [omissis] [személyes adatok] szemben folyamatban lévő jogvitában.

Felülvizsgálati kérelmük alátámasztására a kérelmezők a jelen ítélet mellékletét képező egyetlen semmisségi jogalapra hivatkoznak.

[omissis]

[omissis] **[eredeti 2. o.]** [omissis]

[omissis]

[az eljárásra és a tanács összetételére vonatkozó megfontolások]

A tényállás és az eljárás

- 1 A megtámadott ítélet szerint [omissis] a francia állampolgárságú XA Franciaországban halálozott el [omissis], örököse a felesége, TP, és első házasságából származó három gyermeke, YA, ZA és VA („A” pertársaság)
- 2 Az „A” pertársaság TP-t az egyik általános hatáskörű elsőfokú bíróságnak az ideiglenes intézkedés iránti kérelem tárgyában határozatot hozó elnöke elé idézte annak érdekében, hogy jelöljenek ki hagyatéki megbízottat, hivatkozva a francia bíróságok joghatóságára az öröklési ügyekre irányadó joghatóságról, az alkalmazandó jogról, az öröklési ügyekben hozott határozatok elismeréséről és végrehajtásáról, valamint az öröklési ügyekben kiállított közokiratok elfogadásáról és végrehajtásáról, valamint az európai öröklési bizonyítvány bevezetéséről szóló, 2012. július 4-i 650/2012/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet (HL 2012. L 201., 107. o.; helyesbítések: HL 2013. L 60., 140. o.; HL 2019. L 243., 9. o.) 4. cikke alapján, azt állítva, hogy XA szokásos tartózkodási helye elhalálozásának időpontjában Franciaországban volt.
- 3 Mivel YA elhalálozott [omissis], testvérei jelezték, hogy az elhunyt jogutódjaként is eljárnak.

A jogalap vizsgálata

Az alábbiakban mellékelt jogalap első három részéről

- 4 A code de procédure civile (francia polgári perrendtartás) 1014. cikkének második bekezdése alapján nem kell külön indokolt határozattal határozni e kifogásokról, amelyek nyilvánvalóan nem vonnak maguk után semmisséget.

A jogalap negyedik részéről

A jogalap kifejtése

- 5 Az „A” pertársaság annak kimondását kifogásolja az ítélettel szemben, hogy a francia bíróságok nem rendelkeznek joghatósággal az XA utáni öröklés

egészében, és a hagyatéki [eredeti 3. o.] megbízott kijelölése iránti kérelemről történő határozathozatalra, holott „amennyiben az örökhagyó szokásos tartózkodási helye elhalálozásának időpontjában nem valamely tagállamban található, azon tagállam bíróságai, amelyben hagyatéki vagyontárgyak találhatóak, kiegészítő jelleggel mégis joghatósággal rendelkeznek az öröklés egészében történő határozathozatalra, ha az örökhagyó elhalálozásának időpontjában rendelkezett ennek a tagállamnak az állampolgárságával; az öröklési ügyekre irányadó joghatóságról, az alkalmazandó jogról, az öröklési ügyekben hozott határozatok elismeréséről és végrehajtásáról, valamint az öröklési ügyekben kiállított közokiratok elfogadásáról és végrehajtásáról, valamint az európai öröklési bizonyítvány bevezetéséről szóló, 2012. július 4-i 650/2012 rendeletből eredő e rendelkezések közrendi jellegűek, és a bíróságnak azokat hivatalból figyelembe kell vennie; a jelen esetben nem vitatott, hogy XA francia állampolgár volt és Franciaországban található vagyontárgyakkal rendelkezett, így a fellebbviteli bíróságnak vizsgálnia kellett volna a kiegészítő joghatóságát; ennek elmulasztásával a fellebbviteli bíróság megsértette a 2012. július 4-i 650/2012 rendelet 10. cikkét.”

A semmitőszék válasza

- 6 Az öröklési ügyekre irányadó joghatóságról, az alkalmazandó jogról, az öröklési ügyekben hozott határozatok elismeréséről és végrehajtásáról, valamint az öröklési ügyekben kiállított közokiratok elfogadásáról és végrehajtásáról, valamint az európai öröklési bizonyítvány bevezetéséről szóló, 2012. július 4-i 650/2012/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet - amely az Egyesült Királyságra nem alkalmazandó - 10. cikke (1) bekezdésének a) pontja szerint amennyiben az örökhagyó szokásos tartózkodási helye elhalálozásának időpontjában nem valamely tagállamban található, azon tagállam bíróságai, amelyben hagyatéki vagyontárgyak találhatóak, mégis joghatósággal rendelkeznek az öröklés egészében történő határozathozatalra, ha az örökhagyó elhalálozásának időpontjában rendelkezett ennek a tagállamnak az állampolgárságával.
- 7 Az „A” pertársaság nem hivatkozott e rendelkezésre a cour d’appel de Versailles (versailles-i fellebbviteli bíróság) előtt, amely miután úgy vélte, hogy az örökhagyó szokásos tartózkodási helye az Egyesült Királyságban volt, megállapította, hogy a rendelet 4. cikkének megfelelően a francia bíróság nem rendelkezett joghatósággal az utána történő öröklésre vonatkozó határozathozatalra és a hagyatéki megbízott kijelölésére.
- 8 Annak meghatározásáról van tehát szó, hogy a fellebbviteli bíróság, amely megállapította, hogy XA francia állampolgár volt és Franciaországban vagyontárgyakkal rendelkezett, köteles volt-e hivatalból figyelembe venni a rendelet 10. cikkében kimondott kiegészítő joghatóságát.
- 9 Bár a rendelet 15. cikke előírja, hogy amennyiben valamely tagállam bírósága előtt olyan öröklési ügyben indul eljárás, amely tekintetében e rendelet értelmében nem rendelkezik joghatósággal, a bíróság hivatalból megállapítja joghatóságának

hiányát, a rendelet nem pontosítja, hogy a bíróságnak előzetesen vizsgálnia kell-e, hogy nem csupán az elsődleges (4. cikk), hanem a kiegészítő joghatóságának feltételei (10. és 11. cikk) **[eredeti 4. o.]** sem teljesülnek. A rendelet nem pontosítja, hogy a kiegészítő joghatóság fakultatív jellegű-e.

- 10 A bíróság azon kötelezettsége javára, hogy a 10. cikk alapján hivatalból vizsgálja a joghatóságát, ha az örökgyó szokásos tartózkodási helye az elhalálozásának időpontjában nem valamely tagállamban volt, meg kell jegyezni, hogy a 650/2012 rendelet átfogó rendszert hoz létre, amely rendezi az öröklési ügyekben eljáró tagállami bíróságok előtt folyamatban lévő jogvitákból eredő valamennyi joghatósági összeütközést, tehát felváltja a bíróságok által addig alkalmazott megoldások összességét. A rendelet a joghatósági összeütközések rendezésére olyan rendszert hoz létre, amelyet a tagállami bíróságoknak hivatalból kell alkalmazni, amennyiben a jogvita a rendelet tárgyi hatálya alá tartozik. Márpedig a rendelet 10. cikkében előírt kiegészítő joghatóság célja az olyan esetekben alkalmazandó joghatósági szempontok rögzítése, amelyekben egyetlen tagállami bíróság sem rendelkezik joghatósággal a 4. cikkben kimondott elsődleges szabály szerint. Nem lenne tehát logikus, hogy a bíróságok, miután hivatalból figyelembe vették a rendelet szabályát egy joghatósági összeütközés elbírálása érdekében, kizárólag a 4. cikk alapján mellőzhessék a joghatóságukat valamely harmadik ország javára, anélkül, hogy előzetesen vizsgálniuk kellett volna a 10. cikk szerinti kiegészítő joghatóságukat. Ellenkezőleg, az lenne észszerű, hogy az eljáró bíróságok valamennyi lehetséges joghatósági szempontot kötelesek legyenek vizsgálni, amennyiben egyetlen másik tagállamnak sincs joghatósága, beleértve hivatalból sem. Így nem kellene különbséget tenni a bíróságok azon kötelezettsége között, hogy hivatalból vizsgálják, hogy van-e joghatóságuk attól függően, hogy e joghatóság a 4. cikkből vagy a 10. cikkből ered.
- 11 Ugyanakkor a rendelet 10. cikkében foglalt, kiegészítőként bemutatott szabály hatása, hogy eltér a rendeletet megalapozó, igazságszolgáltatási és jogalkotói hatáskörök egységességének elvétől, a rendelet (23) preambulumbekzdése hangsúlyozza annak szükségességét, „hogy biztosított legyen az Európai Unión belül a megfelelő igazságszolgáltatás, valamint a tényleges kapcsolat az öröklés és azon tagállam között, amelyben a joghatóságot gyakorolják”, mivel ha az örökgyó szokásos tartózkodási helyétől eltérő állam bírósága a 10. cikk alapján megállapítja a joghatóságát, mégis alkalmaznia kell a szokásos tartózkodási hely szerinti állam jogát, kivéve, ha az eset valamennyi körülménye alapján egyértelmű, hogy az örökgyó az elhalálozásának időpontjában nyilvánvalóan szorosabban kapcsolódott egy másik államhoz (21. cikk) vagy szándékosan más állam jogát választotta (22. cikk). Ennélfogva nehezen lehetne elismerni, hogy a rendelet alapjául szolgáló általános elvektől eltérő, valamely kiegészítőnek minősített joghatósági szabályt a bíróságoknak kötelezően figyelembe kellene venniük még akkor is, ha a felek arra nem hivatkoznak. Egyébiránt, bár a rendelet a 15. cikkben kifejezetten előírja a joghatósággal nem rendelkező bíróság számára azon kötelezettséget, hogy hivatalból vegye figyelembe a joghatóságának hiányát, nem ír elő ennek megfelelő rendelkezést a joghatóság fennállása esetén. A rendelet **[eredeti 5. o.]** egyetlen rendelkezéséből sem lehet úgy tekinteni, hogy a

4. cikk alapján eljáró valamely tagállami bíróságnak hivatalból kell vizsgálnia, hogy fennáll-e a joghatósága valamely más szabály, nevezetesen a 10. cikk alapján, amely csak a kiegészítő joghatóságot írja elő. Ezen aszimmetriát az a tény magyarázza, hogy a 15. cikkben előírt szabály célja valamely joghatósággal rendelkező bíróság határozatai elismerésének és végrehajtásának megkönnyítése, és annak elkerülése, hogy ezt követően valamely másik tagállamban arra hivatkozassanak, hogy az említett bíróság valójában nem rendelkezett joghatósággal. Végül az öröklésre vonatkozó szabályok a rendelet értelmében a felek rendelkezési joga alá tartoznak, mivel e jogi aktus feljogosítja a feleket, hogy megállapodást kössenek a joghatóságról (5. cikk), és a bíróság számára megtartja azon lehetőséget, hogy kizárólag a megjelenés alapján megállapítsa a joghatóságát (9. cikk). Ennélfogva nem lenne logikus, hogy a bíróság köteles legyen olyan kiegészítő joghatósági szempontot figyelembe venni, amelyre a felek nem kívántak hivatkozni.

- 12 Észszerű kétely áll fenn az e kérdésre adandó válasszal kapcsolatban, amely döntő jelentőségű a Cour de cassation (semmitőszék) által elbírálandó jogvita eldöntéséhez.
- 13 Ebből következik, hogy az Európai Unió működéséről szóló szerződés 267. cikke alapján az Európai Unió Bíróságához kell fordulni, és az utóbbi határozathozataláig az eljárást fel kell függeszteni.

A FENTI INDOKOK ALAPJÁN a semmitőszék

az Európai Unió Bíróságához fordul a következő kérdés megválaszolása érdekében:

„Az öröklési ügyekre irányadó joghatóságról, az alkalmazandó jogról, az öröklési ügyekben hozott határozatok elismeréséről és végrehajtásáról, valamint az öröklési ügyekben kiállított közokiratok elfogadásáról és végrehajtásáról, valamint az európai öröklési bizonyítvány bevezetéséről szóló, 2012. július 4-i 650/2012/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet 10. cikke (1) bekezdésének a) pontját úgy kell-e értelmezni, hogy amennyiben az örökhagyó szokásos tartózkodási helye az elhalálozásának időpontjában nem valamely tagállamban található, azonban az örökhagyó szokásos tartózkodási helyétől eltérő valamely tagállam bírósága megállapítja, hogy az örökhagyó ezen állam állampolgára volt és ott vagyontárgyakkal rendelkezett, köteles-e hivatalból figyelembe venni az e cikk által előírt kiegészítő joghatóságát?”

[omissis] **[eredeti 6. o.]**

[omissis]

[omissis] [az eljárásra vonatkozó megfontolások] **[eredeti 7. o.]**

[omissis]

SA és ZA által előterjesztett jogalap [omissis].

[omissis]

[eredeti 8. o.]

[omissis]

[omissis] **[eredeti 9. o.]** [omissis]

[omissis]

[omissis] **[eredeti 10. o.]** [omissis]

[omissis]

[omissis] **[eredeti 11. o.]**

[omissis]

[omissis] **[eredeti 12. o.]** [omissis]

[omissis]

[omissis] **[eredeti 13. o.]** [omissis]

[omissis]

[a megtámadott ítélet lényegében ténybeli indokolásának megismétlése, amelynek értelmében a fellebbviteli bíróság megállapítja, hogy nem bizonyított XA döntése, miszerint a szokásos tartózkodási helyét Franciaországba teszi át, és hogy ezért a francia bíróságok nem rendelkeznek joghatósággal az XA utáni öröklés egészéről és a hagyatéki megbízott kijelölése iránti kérelemről történő határozathozatalra.

[omissis]

[omissis] **[eredeti 14. o.]** [omissis]

[omissis]

[a jogalap első három részének kifejtése, az előzetes döntéshozatalra utaló ítélet 4. pontjában elutasítva]

[omissis]

[a jogalap negyedik részének kifejtése, az előzetes döntéshozatalra utaló ítélet 5. pontjában idézőjelek között megismételve, „Jogalap kifejtése” címmel]